Täysistunto

Perjantai 18.5.2018 klo 13.09—13.30

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2018 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 5/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

13.12 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys koskee rahanpesua ja terrorismin rahoittamista, ja tässähän ehdotetaan muutettavaksi lakia niin, että lainvalvontaviranomaisten toimivalta kattaisi myös Ahvenanmaan rahapeliyhteisöt.

Rahapelithän ovat yksi mahdollinen alue, jota voidaan käyttää terrorismin rahoittamiseen ja rahanpesuun. Rahapeliyhtiöt ovat voimassa olevan lain mukaan velvollisia tunnistamaan asiakkaansa ja todentamaan heidän henkilöllisyytensä, seuraamaan tavallisuudesta poikkeavia liiketoimia ja tekemään sitten epäilyttävistä liiketoimista rahanpesuilmoituksia keskusrikospoliisissa olevalle Rahanpesun selvittelykeskukselle.

Ahvenanmaan osalta tilanne on ollut ongelmallinen, sillä lain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvissa asioissa nimenomaan valtakunnan viranomaisilla on vastuu myös näistä rahanpesuun liittyvistä asioista, mutta näitä viranomaisia ei kuitenkaan voimassa olevassa laissa ole nimetty. No, nyt tätä lakia todellakin ehdotetaan muutettavaksi niin, että myös Ahvenanmaan osalta tämä valvontaviranomainen olisi Poliisihallitus.

Arvoisa puhemies! Korostan, että tämä ongelma ei ole teoreettinen, vaan tarvetta tälle valvonnalle myös on. Tänä vuonna Ahvenanmaan raha-automaattiyhdistys Paf tuomittiin sakkoihin tuottamuksellisesta rahanpesusta. Yksi Pafin peliasiakkaista pelasi vuosien ajan yhtiön pelejä kavalletuilla rahoilla, ja käräjäoikeuden mukaan Paf toimi törkeän huolimattomasti, kun ei yrittänyt selvittää rahojen alkuperää. Joten kannatettava ja hyvä muutos.

13.14 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 7 luvun 1 §:n muuttamiseksi on tarpeellinen ja siten kannatettava. Tässähän tosiaan esitetään sitä, että valvontaviranomaisten toimivalta kattaisi myös Ahvenanmaalla toimivat rahapeliyhtiöt, kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeet.

Aikanani poliisitoimessani olen toiminut myös Casino RAYn virallisena valvojana, ja tehtävänämme olivat muun muassa nämä rahanpesuun liittyvät tarkkailuasiat. Kuten tässä

mainittiin, edustaja Räsänenkin toi jo esille sitä, että Poliisihallitus toimisi tässä valvojana, ja kyllä minä tässäkin yhteydessä peräänkuuluttaisin resursseja niihin valvontatehtäviin. Meillähän niin poliisissa kuin sitten taas siellä Poliisihallituksessa kyllä virkamiehet aika äärirajoilla resurssiensa kanssa ovat. Lisää tulee erilaisia tehtäviä, kun me täällä säädämme lakeja ja lain myötä erilaisia tehtäviä. Tässä yhteydessä nyt puhutaan valvontatehtävistä, ja peräänkuuluttaisin niitä resursseja sitten niihin.

13.15 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Räsänen entisenä ministerinä kävi tätä esitystä hyvin läpi. Tässä on siis tarkoitus puuttua järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja rahanpesuun ja laajentaa viranomaisten toimivaltaa ulottumaan Ahvenanmaalle poikkeukselliseen rahaliikenteeseen ja sen kautta rahanpesuun.

Tämä on merkittävä osa järjestäytynyttä rikollisuutta, ja tässä samassa lainsäädäntökokonaisuudessa siis puhutaan rahanpesusta mutta toisaalta myös terrorismin rahoittamisesta. Pidän hyvänä sitä, että tällä hallituskaudella ja jo edelliselläkin hallituskaudella on tehty toimenpiteitä terrorismin kitkemiseksi ja tämän toiminnan vaikeuttamiseksi. Muun muassa matkustaminen ja kouluttautuminen terroristisessa tarkoituksessa, terrorismin rahoittaminen, värvääminen ja muut on jo tehty rikoksiksi meidän lainsäädännössämme. Näitä päivityksiä on tehty viime vuosina useita.

Ainoa, joka edelleen tästä kokonaisuudesta selkeästi puuttuu, on terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisointi. Olen itse siitä tehnyt myös eduskunnassa lakialoitteen, ja toivon, että se myös etenisi. Se antaisi vielä paremmat edellytykset puuttua näihin toimenpiteillä, joita tarvittaisiin kansainvälisen terrorismin kitkemiseksi.

13.17 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia niin, että rahanpesulain 7 luvun 1 §:ää selkeytetään, jolloin siinä mainittujen valtakunnan viranomaisten rahanpesulain mukainen valvonta kattaa myös Ahvenanmaalla toimivat rahapeliyhtiöt sekä kiinteistönvälittäjät ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeet. Ehdotetuilla täsmennyksillä ei ole kovin suuria vaikutuksia rahanpesulaissa mainittujen elinkeinonharjoittajien ja yhteisöjen velvoitteisiin.

Esityksessä ehdotetaan, että Ahvenanmaalla toimivien rahapeliyhteisöjen sekä rahapeliyhteisön tarjoamiin rahapeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja välittävien elinkeinonharjoittajien ja yhteisöjen valvonnasta vastaisi Poliisihallitus. Pidän tätä hyvänä uudistuksena. Kiinteistönvälittäjien ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeiden valvonnasta vastaisi aluehallintovirasto.

Esityksen perusteluista ilmenee myös, että valvontaa koskevat toimivaltuudet on tarkoitus siirtää Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille viipymättä ehdotetun lainmuutoksen voimaantulon jälkeen Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisella sopimusasetuksella. Mielestäni tämä on hyvä, koska valvottavat kohteetkin ovat Ahvenanmaalla.

On selvää, että valvonnasta syntyy myös kuluja ja siihen tarvitaan resursseja. Esityksen mukaan valvonnasta aiheutuvat kustannukset on linjattu katettavaksi kunkin viranomaisen kehyksestä. Kustannuksista vastaa aina se ministeriö, jonka hallinnonalan tehtävää ollaan siirtämässä.

Arvoisa puhemies! Pidän esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

13.19 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ottamatta kantaa, kuinka Ahvenanmaalla asioita hoidetaan, mutta noin omana näkemyksenäni: Siellä eräs iso peliyhtiö hoitaa vastuullisesti asioitaan. Jos mennään kysymään ahvenanmaalaisilta, kuinka sosiaalisesti tämä peliyhtiö tuottaa hyvinvointia siihen läheiseen ympäristöön, kysytäänpä sitten urheiluseuroilta taikka kulttuurielämältä, niin siellä asioita on hoidettu sillä lailla, että se antaa erityisen hyvän ja kestävän vaikutuksen siitä.

Mutta olen samaa mieltä kuin edustaja edellä valvonnan resursseista. Lainsäädäntö, joka tehdään mutta johonka ei sitten kuitenkaan sisälly sitä vaatimusta, että valvontaresurssien pitää olla sen lainsäädännön tasalla, on turhaa lainsäädäntöä. Siinä mielessä meidän on täällä pohdittava sitä, että asioita pitää nähdä enemmän niin, että teemme sellaista lainsäädäntöä, että uskallamme täällä myös edellyttää resursseja sen lainsäädännön valvontaan ja toimeenpanoon niin, että se todellakin toteutuu.

Harmaan talouden ja rahanpesun osalta me vielä pärjäämme tässä maassa kohtuullisen hyvin. Meillä pelikulttuuri ja siihen liittyvät valvonnat ovat hyvin järjestettyjä. Mutta tämä maailma elää niin paljon nopeammin, että nyt meidän pitää olla todella tarkkana, ja huudan myös, kuten edustaja Ruoho, resurssien perään.

13.20 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Varmasti Paf tekee monella tavoin vastuullista ja ahvenanmaalaisten luottamusta nauttivaa työtä. Mutta kyllähän tänä keväänä Ahvenanmaan käräjäoikeudessa annettu tuomio kertoo siitä, että valvonta raha-automaattiyhdistyksen toiminnassa nimenomaan rahanpesurikollisuuden suhteen ei ole ollut riittävällä tasolla, ja sen vuoksi tässä varmasti tarvitaan tätä Poliisihallituksen panosta. Totean vielä, että käräjäoikeus totesi, että Paf toimi törkeän huolimattomasti, kun se ei yrittänyt selvittää rahojen alkuperää. Tässä tapauksessahan Pafissa kiinnitettiin tämän henkilön runsaaseen pelaamiseen huomiota jo vuonna 2011, mutta rahojen alkuperää ei yritetty selvittää, vaikka naisen ammatti kirjanpitäjänä oli tiedossa. Vasta vuonna 2012 tehtiin tämä ilmoitus rahanpesuepäilystä, ja tästä seurasi tämä käräjöinti.

Täällä muun muassa edustaja Ruoho kiinnitti huomiota kustannuksiin. Se on kyllä totta, että tässä tapauksessa nämä valvonnasta aiheutuvat lisäkustannukset on tämän hallituksen esityksen ja myös valiokunnan mietinnön mukaan tarkoitettu katettavaksi kunkin viranomaisen kehyksistä. Eli tässä annetaan lisää tehtäviä, mutta ei lisää rahaa, vaan samoilla varoilla täytyy yrittää tämäkin valvontatehtävä hoitaa.

13.22 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys koskee lähinnä siis Ahvenanmaata ja on sinällään hyvin tarpeellinen.

Nyt kun keskustelemme valvonnasta ja lainsäädäntökehikosta, mitä rahoitusmarkkinoilla on tullut laajemmin myöskin terrorismin uhan ja rahanpesun takia, kiinnitin huomiota siihen, että se säädöspohja tulee myöskin hyvin pieniin suomalaisiin rahalaitoksiin ja se on aika raskas. Mutta ei se riitä, vaan nämä säädökset tulevat myöskin asiakkaille saakka, ja sinnekin tulee lisää kustannuksia. Jos olet poliittisesti aktiivinen, niin aikamoisesti pitää selvittää montaa lajia, ja muutenkin. Että kyllä tässä pitäisi voida eurooppalaisessa säädöskokonaisuudessa pyrkiä huomioimaan, että meillä on kuitenkin Suomessa hyvin pieniä rahalaitoksia ja nämä kustannukset tulevat myöskin asiakkaalle saakka.

13.23 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Jottei jää nyt väärää käsitystä, niin on täysin tuomittavaa se, mitä on tapahtunut, ja erityisen tärkeää on huomioida se, että

emme voi hyväksyä hyväntekeväisyyttä, joka tulee rikollisen rahan haltuun saannista. Eli totta kai se on tuonut rahaa peliyhtiölle, kun siellä sitä rahaa pestään, ja epämiellyttävä tuntemus tulee siitä, että kun joku on vastoin moraalia tuottanut rahaa, niin sitä jaetaan hyväntekeväisyyteen. Se ei kyllä oikeuta millään tavoilla, ja se on tuomittavaa.

Mutta minulla on uskomus ja luottamus siihen, että vaikka resursseja ei juuri nyt ole riittävästi, digitalisaatio tulee varmasti meidän avuksemme tässä valvonnassa. Ei tarvita niin paljon manuaalista käsityötä ja silmäpareja, kun me pystymme tekoälyn avulla esimerkiksi poimimaan näitä poikkeuksellisia toimijoita sieltä joukosta ja täsmentämään sitten henkilöstöresursseja siihen, että nyt pitää aloittaa tutkimus tältä sektorilta ja tähän henkilöön liittyen.

13.25 **Eero Lehti kok:** Arvoisa herra puhemies! Ihan niin kuin edustaja Ala-Nissilä täällä totesi, Suomessa nämä mittakaavat aiheuttavat sen, että koko toiminta saattaa osoittautua mahdottomaksi tai kannattamattomaksi, minkä johdosta sitten tarjontaa ja kilpailua on entistä vähemmän.

Tässä Ahvenanmaan tapauksessa syyllistäisin kuitenkin tämän peliyhtiön ensisijaisesti vastuuseen ja myös jatkossa vastuuseen. Kyllä siinä pöydän ääressä pelipöydänhoitaja näkee, kenellä on rahaa poikkeuksellisen paljon, ja jos hänen tehtävänkuvauksensa muutenkin on sellainen, että pitää toimia määrämuotoisesti, niin kyllä tämä vastuu valvonnastakin on luontevaa ensisijaisesti kohdistaa hänelle, ja jos hänen rahkeensa eivät riitä, tilatkoot sitten virkavaltaa paikalle.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 23/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.